

Nieuwsbrief 5 - juli 2011

Gift Sanyanga, ambassadeur van Hobhouse en Chikanga

Gift Sanyanga, de coördinator van de Stichting Stedenband Haarlem-Mutare in Mutare, was pas in Haarlem. Gift vergezelde burgemeester Brian James van Mutare en zijn vrouw Lynne Evans (zie andere artikel van deze nieuwsbrief). Samen werkten ze een druk programma af, vol afspraken, bijeenkomsten, officiële ontvangsten en bezoeken op verschillende plaatsen in Nederland (zie [Youtube slide show](#)). En op het natte Houtfestival hield Gift een toespraak, nadat Haarlemse kinderen aan een Afrikaans dozendorp bouwden. Geen wonder dat hij wat vermoeid oogt. Stedenbandcoördinator van Haarlem, Dik Bol, interviewt zijn collega-coördinator uit Mutare en Gift vertelt over zijn passie, 'community building' in Mutare.

Het is wel duidelijk dat Gift het verhaal over het huisvestingsproject in Mutare de afgelopen weken al vaak heeft verteld. Niet dat hij er genoeg van heeft, dat zeker niet. Maar pas als hij over het 'community center' (het buurthuis) praat, gaan zijn ogen echt glimmen en vertelt hij vol vuur over de vooruitgang in Hobhouse. Hoe steeds meer mensen zich betrokken voelen bij hun buurt, vooral door alle activiteiten en diensten die vanuit het buurthuis voor en door de bewoners worden georganiseerd.

Het buurthuis begon te leven toen Hobhouse werd schoongemaakt en de vuilnis structureel werd opgehaald – de actie werd eind 2008 georganiseerd door het Hobhouse Residents Committee toen een cholera-epidemie dreigde. Dát was het moment dat veel bewoners snaptten hoe je met zijn allen je eigen leefomgeving een stuk leefbaarder kan maken. Nog steeds wachten veel mensen op een huis, omdat er nu eenmaal niet genoeg geld is om iedereen tegelijk van een huis te voorzien. Toch profiteert iedereen in de buurt van wat het buurthuis heeft gebracht. Er is een bibliotheek (mede dankzij de Leeshonger-boeken uit Haarlem), er is een marktplaats met stalletjes, de sportfaciliteiten worden goed onderhouden en het buurthuis wordt door veel groepen gebruikt om met elkaar te praten over van alles en nog wat.

Gift legt uit dat ze nu een reserveringssysteem hebben voor het buurthuis, zodat iedereen de kans krijgt de ruimte te gebruiken. Deze faciliteiten en betere vooruitzichten vergroten het bewustzijn van de bewoners, wat hun rechten en plichten zijn. Hierdoor ondernemen de mensen meer en zo komt de buurt steeds een stapje verder. Als Dik aan Gift iets vraagt over democratisering versus Mugabe, geeft Gift een duidelijk antwoord. Het werk wordt niet voor en door de machthebbers gedaan, het gaat om de gewone mensen, die zullen door dit soort ontwikkelingen inzien wat hun rechten zijn en ze steeds meer claimen.

En als je er even over nadenkt, moet je Gift gelijk geven. Stel je eens voor: je leeft in een sloppenwijk, zonder voorzieningen en je volgende maaltijd is je grootste zorg, wat moet je dan met democratiseringsprocessen? Maar..., als aan je basisbehoeftes wordt voldaan, je een dak boven je hoofd hebt, je voldoende inkomen hebt, je onderwijs ontvangt, kortom je leven en je leefomgeving leefbaarder worden, ja dan kom je toe aan een 'luxartikel' als democratie en mensenrechten. Het werk van de stedenband versterkt het democratiseringsproces en Gift vindt het jammer dat er soms mensen zijn die het verschil niet zien tussen het Zimbabwe van Mugabe en het Zimbabwe van de gewone man Gift kijkt uit naar de enorme uitdaging om in

Mutare meer huizen neer te zetten, nu de grond in de wijk Chikanga is toegezegd. Tijdens zijn bezoek is Gift geïnspireerd door woningbouwcorporaties, stadsplanners, architecten en andere deskundigen. Met hulp van DIGH (Dutch International Guarantees for Housing) is de financiële kant ook wat zekerder. Een ding is zeker, in Chikanga gaat Gift zorgen voor een buurthuis, net als in Hobhouse. De toekomstige bewoners van Chikanga hebben al een gedreven ambassadeur in Gift Sanyanga.

Het ABC Architectuurcentrum organiseert samen met de Stedenband na de zomervakantie de tentoonstelling 'Van Kaya naar Musha'. Hier kunnen Haarlemmers zien wat er allemaal komt kijken bij het opbouwen van een gemeenschap in Mutare. Bakstenen en community building gaan hand in hand. (zie Stedenbandkrant 76, die afgelopen juni verscheen)

Isobel Buiten

Burgemeester van Mutare in Haarlem, een waardevol bezoek

Van 6 juni tot 20 juni was burgemeester Brian James van Mutare, met zijn vrouw Lynne in Nederland. Hij is burgemeester namens de oppositiepartij MDC (Movement for Democratic Change). Doel van het bezoek was om contacten te leggen met het oog op volkshuisvesting en de ontwikkeling van een centrumplan voor Mutare. In beide gevallen mag de burgemeester tevreden terugkijken op dit bezoek Met Haarlemse woningcorporaties, DIGH en TU Delft Bouwkunde zijn concrete afspraken gemaakt om samen te werken. Gift Sanyanga, coördinator van de Stedenband, was ook op bezoek en nam meestal deel aan de vele gesprekken, daarover een ander artikel in deze nieuwsbrief.

Direct na aankomst op 6 juni spraken de Mutaresen met Jan de Vletter en Ans van Berkum over hun advies over het huisvestingsproject in Chikanga. Jan en Ans waren in mei een week in Mutare en stelden een rapport op voor DIGH (Dutch International Guarantees for Housing), waarvan de inhoud en de aanbevelingen werden besproken.

Daarna stonden gesprekken met een flink aantal organisaties op het programma, zoals Advocaten zonder grenzen en FNV Mondiaal.

VNG Congres en Lochem

Op 7 en 8 juni hield de VNG een Congres in de Achterhoek. Brian James was door VNG International uitgenodigd als vertegenwoordiger van de burgemeesters van 'MDC steden'.

Het bood tevens de gelegenheid om een bezoek te brengen aan Lochem een plaats in de Achterhoek die sinds enige jaren betrokken is bij Mutare. Een aantal milieu- en energieprojecten werden bezocht. In Lochem is de laatste jaren veel werk gemaakt aan het vergroenen van het beleid.

TU Delft Bouwkunde

Thijs Asselbergs, voormalig stadsarchitect in Haarlem, is professor Bouwtechnologie aan de faculteit Bouwkunde van de TU Delft. Vanuit de Stedenband hebben we Thijs Asselbergs benaderd over het huisvestingsproject en de ontwikkeling van een centrumplan voor Mutare.

Tijdens het bezoek aan de faculteit Bouwkunde bleek samenwerking mogelijk te zijn op een aantal terreinen, tenminste wanneer er studenten zijn die hieraan een deel van hun studie willen wijden.

In de eerste plaats is er het plan voor de bouw van woningen op een terrein in Chikanga. Oorspronkelijk was dit terrein bedoeld voor 80 percelen grond waarbij op elk stukje grond van 150m² een woning kan worden gebouwd en een naastgelegen stuk grond voor 'gestapelde' bouw voor ongeveer 40 woningen.

Het streven is nu om voor het gehele terrein een bouwplan te maken met een grotere dichtheid en een betere kwaliteit woningen. Doel is tot echte stedenbouw te komen en te zorgen dat voorzieningen binnen bereik blijven. Mutare lijdt namelijk aan het 'Los Angeles syndroom' – dat wil zeggen een steeds maar uitdijende stad van lage dichtheid wat tot gevolg heeft dat voorzieningen, werk, school etc. altijd ver weg is. Deze ontwikkeling kan een stad met een woningtekort van 50.000 woningen zich niet veroorloven. Een projectgroep is gestart met de voorbereiding, het is de bedoeling dat nog dit najaar een bouwplan wordt ontwikkeld.

Het tweede onderwerp voor samenwerking met de TU Delft is het ontbreken van een volkshuisvestingsbeleid in Mutare en trouwens in geheel Zimbabwe. Er zijn geen plannen ontwikkeld op welke wijze de groei van de stedelijke bevolking kan worden opgevangen. Ook is er geen goed inzicht in de woningbehoefte en op welke wijze die op een betaalbare wijze kan worden ingevuld. Het zou een mooi afstudeerproject kunnen zijn.

Het derde samenwerkingsterrein is de planning van Mutare. De stad heeft een klein centrum met grote stadswijken die ver weg liggen en/of slecht bereikbaar zijn omdat verbindingen ontbreken. Nu rijdt veel zwaar verkeer dwars door de stad en er is dan ook grote behoefte aan een randweg. Het centrum van Mutare voldoet niet meer aan de huidige wensen en behoeften van een groeiende stad Na de onafhankelijkheid in 1980 had Mutare 150.000 inwoners, nu maar liefst 280.000. Tegelijkertijd heeft het centrum veel open plekken zonder bestemming. Een studie naar de ontwikkeling en mogelijkheden van het stadscentrum en de omgeving is hoogst welkom en is een interessante afstudeeropdracht.

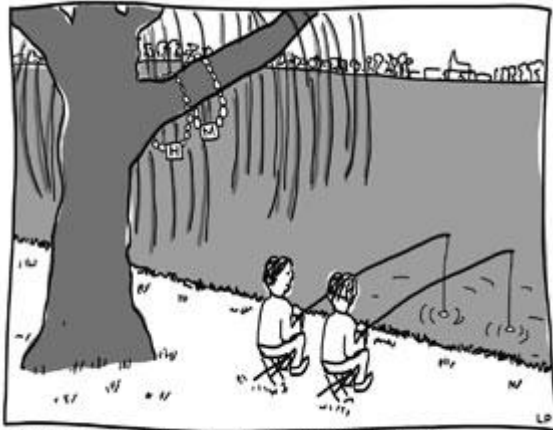

Bezoek aan DIGH, van links naar rechts: Marjolein Verhoeven, Bert Bruijn, Gift Sanyanga, Brian James en Jan Slootjes.

DIGH

Met het Dutch Institute Guarantee for Housing (DIGH) is gesproken over de financiering van het bouwproject in Chikanga. DIGH staat daar welwillend tegenover en er zijn oriënterende gesprekken met banken gaande. Eerst moet nu aan een goede uitwerking van de plannen

worden gemaakt om te kunnen beoordelen of het project daadwerkelijk kan worden uitgevoerd en gefinancierd.

Een ontmoeting waar Mugabe 2'n vingers bij aflijkt...

© Leonie Palsma

Haarlem

Helaas was de gemeente Haarlem slechts bereid tot een informeel gesprek met de burgemeester. Burgemeester Schneiders beriep zich op moeilijke discussies in de Haarlemse politiek.

Sommige Haarlemse politici hechten kennelijk meer aan het protesteren tegen het verwerpelijke regime van Mugabe. Wat zij niet beseffen is dat democratisering door MDC burgemeester Brian James in Mutare juist actief wordt uitgedragen. Deze positieve ontwikkelingen vragen onze steun, zodat de beweging die daadwerkelijk democratisering willen, ook kans van slagen hebben.

Waardevol bezoek

Het bezoek van de burgemeester van Mutare was heel waardevol voor de Stedenband. Door dit persoonlijke contact konden we, zowel voor Mutare als voor de Stedenband, veel direct bespreken, en vaststellen op welke terreinen samenwerking mogelijk is. Het huidige bestuur, net als toekomstige besturen van Mutare, staat voor een moeilijke opgave. De instabiele politieke en economische situatie in Zimbabwe samen met de onstuimige verstedelijking vragen om zorgvuldige afwegingen. In veel sectoren zijn investeringen hard nodig om adequate huisvesting, onderwijs, werkgelegenheid, gezondheidszorg en andere voorzieningen voor de bevolking van Mutare te ontwikkelen. Het bezoek van burgemeester Brian James heeft ons vertrouwen gegeven dat Mutare op de goede weg is en open staat voor nodige veranderingen.

Leen van de Polder

De kracht van eenvoud

De noordpier van IJmuiden is alleen bereikbaar als je van Beverwijk naar Wijk aan Zee gaat en dan via een weg door de duinen langs het immense hoogoverterrein. Op een regenachtige ochtend ging ik met Jeroen van der Kuijp en Lynne Evans, de vrouw van de burgemeester van Mutare, naar de noordpier. Jeroen werkte in de jaren zestig als ingenieur aan de verlenging van de pier.

De noordpier IJmuiden gebouwd met cementzakken

De reden van het bezoek was niet zozeer dat bouwwerk van Jeroen, maar een bescheiden voorloper. Rond 1950 werd op de kop van de korte noordpier namelijk een bijzondere bouwmethode gebruikt. Een methode die Jeroen begin 2011 in Nicaragua gebruikte voor het bouwen van bruggenhoofden in een bergrivier.

Kort na de Tweede Wereldoorlog was Nederland arm en was er geen geld voor het uitvoeren van grote projecten. Daarom werd de kop van de pier toentertijd versterkt met zakken beton. De bouwmethode was eenvoudig: neem cement en grind en jute zakken van matige tot slechte kwaliteit. Maak een betonmengsel – het mengsel moet van de goede samenstelling en menging zijn – en schep dat in de jute zakken. Plaats de jute zakken op de gewenste plek en stapel de zakken op tot de gewenste hoogte. De jute zakken moeten niet van al te goede kwaliteit zijn omdat ze voldoende beton moeten doorlaten om de zakken goed aan elkaar te hechten. Ze moeten ook weer niet van te slechte kwaliteit zijn anders scheuren de 60 kg zware zakken voordat ze op hun plaats liggen. Houd het beton vervolgens zo lang mogelijk nat – 's nachts afgedekt met een dekzeil – dan kan het beton goed uitharden. Hoe langer je het nat houdt, hoe harder het wordt.

Jeroen van der Kuijp en Lynne Evans

We liepen op donderdag 16 juni de noordpier op in een zachte miezer, die naar gelang we vorderden overging in een fikse regen. Door de zeebries hielden onze paraplu's de regen niet echt tegen en werden we goed nat. Op het einde van de oude pier zagen we de wand die in 1950 werd gebouwd. Duidelijk herkenbaar en nog helemaal gaaf. Zestig jaar zeevang, zout en stormen doorstaan.

Burg in Nicaragua gebouwd met cementzakken

Wat in Nicaraguaanse bergriviertjes kan worden gebruikt, kan ook in Zimbabwaanse bergriviertjes. Mutare is omgeven door bergen en in de regentijd zwellen de riviertjes fors aan. Plaatsen die anders eenvoudig over te steken zijn, worden geheel onbegaanbaar. Jaarlijks vallen er doden omdat mensen het er toch op wagen en worden meegesleurd. De bruggenhoofden zijn tegen relatief lage kosten te bouwen. Cement, grind, een cementmolen, jute zakken en flink wat spierkracht is alles wat je nodig hebt. Voor de rest is een brugdek nodig dat van diverse materialen – hout, metaal, beton – kan worden gemaakt.

Op de terugweg stopte het met regenen. Het was een nuttig bezoek en we genoten bovendien van alle schakeringen grijs in de lucht, de zee, de pier, de hoogovens en de haven van IJmuiden. Deze bijzondere pier is voor wandelaars en liefhebbers van de zee zeker een bezoekje waard.

Leen van de Polder

Diversen:

Tentoonstelling Ouder worden in Mutare

Reinoldahuis Haarlem (in de centrale hal)

Te zien tot 29 juli a.s.

Meer info: www.100faces.nl

Een Powerpoint van het bezoek van de burgemeester van Mutare en Gift Sanyanga op Youtube <http://www.youtube.com/watch?v=Beechcg1Tes>

Van Kaya naar Musha

Van 16 september tot 13 november is de tentoonstelling Van Kaya naar Musha, Volkshuisvesting en wijkopbouw in Mutare te zien in het ABC Architectuurcentrum. (in de volgende nieuwsbrief meer)

Goede reis, Gierzwaluw (de vogel in ons logo)

Al meer dan tien jaar volgt de Haarlemse kunstenaar Nicole de Cock het wel en wee van 'haar' gierzwaluw *Vlek*, die elk jaar terugkeert naar zijn vertrouwde plekje onder de dakpannen. Met behulp van een cameraatje dat op het nest gericht staat, slaat ze het leven van de gierzwaluwen gade. In de tentoonstelling zie je een zomer uit het leven van *Vlek* en zijn familie, vanaf het moment dat hun 'srie-rie' in het voorjaar door de hemel snijdt tot zij weer naar Afrika vertrekken. Nicole de Cock tekende de prentvertelling over het leven van de gierzwaluw en de originele tekeningen kun je bekijken in de bibliotheek.

4 juli t/m 31 aug Te bezichtigen tijdens openingsuren Bibliotheek Centrum

